

Helsingissä 15.8.2024

Suomen Teatterit ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle arvonlisäverolain muuttamisesta / Hanke VM099:00/2023

Suomen Teatterit ry edustaa laajasti teatterin, tanssin ja sirkuksen alan ammattijärjestäjätoimijain ympäri Suomen. Valtionosuusrahoitettu esittävän taiteen kenttä on takaa taiteen saatavuuden ja saavutettavuuden ympäri Suomen. Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän kautta rahoitetuista ammattiteattereista 47 teatteria ovat arvonlisäverovelvollisia, muut 22 ovat arvonlisäveron ulkopuolella.

Esittävän taiteen ala työllistää vuosittain vakituisesti noin 2000 henkeä ja tarjoaa taiteilijoille noin 7000 produktiokohtaista vierailijatehtävää, joten alan työllistävyys on yhteensä noin 3500 henkilötyövuotta. Suomalainen ammattilaisten tekemä esittävä taide – teatteri, tanssi, sirkus ja ooppera – saavuttivat vuonna 2023 noin 3,6 miljoonaa katsojaa. Valtion ja kuntien tuen lisäksi alan toimijat keräsivät omia tuottoja (pääosin lippituloja) noin 90 miljoonaa euroa. Teatterit toimivat myös aluetaloudellisina vetureina: 80 % teatterilipun ostajista käyttää esityksen yhteydessä rahaa myös muuhun, kuten ravintola-, majoitus- tai kuljetuspalveluihin.

Suomen Teatterit ry on huolissaan hallituksen esityksestä nostaa 10 %:n alennettu arvonlisäverokanta 14 %:iin 1.1.2025 alkaen. Teatteri- ja muiden kulttuuripalveluiden pääsyliput ovat olleet alennetun arvonlisäverokannan piirissä kulttuuripoliittisista syistä, kuten hallituksen esityksessä todetaan. Alennettu arvonlisäverokanta on osaltaan auttanut pitämään pääsylippujen hinnat kohtuullisina ja saavutettavina suomalaisille laajasti.

Esittävän taiteen alalla toimijoiden omat tulot (pääosin pääsylipputulot) ovat toimijasta riippuen 20–60 % kaikista tuloista. Muut tulot ovat valtion ja kunnan tukea sekä mahdollisia muita avustuksia. Valtiovarainministeriö on omassa budjettiehdotuksessaan 9.8. esittänyt valtionosuusrahoituksella tuettujen teatteri-, tanssi- ja sirkustoimijoiden tukeen jopa 13 % leikkausta vuodelle 2025, suhteellisesti enemmän kuin monille muille aloille. Lisäksi kehysriihessä on päätetty, että myös vuonna 2026 opetus- ja kulttuuriministeriön jakamiin valtionavustuksiin kohdistuisi vastaavan suuruiset leikkaukset.

Julkisen tuen leikkaaminen ohjaa teattereita painottamaan tulojen muodostumista yhä enemmän lipputulosten suuntaan. Samaan aikaan pääsylippuihin kohdistuva arvonlisäveron korotus tekee tämän kuitenkin mahdottomaksi: teatterit saavat jo lipunhinnasta vähemmän itselleen tai hintoja on nostettava korotuksen vuoksi, mikä todennäköisesti vähentää yleisön ostohalukkuutta. Kumpikaan vaihtoehto ei tue tavoitetta omien tulojen kasvattamisesta.

Teatteri-, tanssi- ja sirkusalan katsojaluvut eivät ole vielä palautuneet täysin koronakriisiä edeltävälle tasolle, koska inflaatio on vaikuttanut siihen, kuinka usein ihmisillä on varaa käydä teatterissa. Tässä tilanteessa valtion tulisi pikemminkin verokannustimilla tukea sitä, että lipunhinnat voitaisiin jatkossakin pitää saavutettavalla tasolla, mahdollisista leikkauksista ja kustannusten kasvusta huolimatta.

Teatterialalla toiminnan suunnittelu on pitkäjänteistä: tuotantosunnittelua, budjetointia ja sopimuksia tehdään pitkälle tulevaisuuteen ja monet suuret teatterit avaavat menestysesitysten

lipunmyynnin hyvissä ajoin ennen ensi iltaa. Useampi teatteri on jo myynyt lippuja vuonna 2025 ensi-iltansa saaviin esityksiin. Suunnittelun pitkäjänteisyyden vuoksi lyhyellä siirtymäajalla tulevat muutokset verotuksessa aiheuttavat kohtuuttomia haittoja hallintoon, budjetointiin ja laskutukseen.

Esittäviin taiteisiin kohdistuvat ylisuuret julkisen tuen leikkaukset ja alennetun arvonlisäverokannan korottaminen samaan aikaan uhkaavat teattereiden toimintaedellytyksiä. Pahimmillaan yhteisvaikutus tarkoittaa useampien ammattiteattereiden alasajoa ja konkursseja. Sekä leikkaukset että samaan aikaan tapahtuva verokannustimen heikennys aiheuttavat joka tapauksessa toimijakentän näivettymistä ja lisääntyvää työttömyyttä, lasten- ja nuortenteatterin vähentymistä, heikennyksiä aluetalouteen ja elinkeinoaloihin teatteritoiminnan ympärillä sekä laajemmassa mittakaavassa kulttuuritoiminnasta saatavan hyvinvoinnin vähentymistä.

Näiden syiden vuoksi Suomen Teatterit ry vaatii, että toisin kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan, teatterilippujen ja muiden kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien pääsymaksujen alennettu arvonlisäverokanta säilytetään jatkossakin 10 %:ssa, kuten sanoma- ja aikakauslehtien verokanta ehdotetaan säilytettäväksi.

Suomen Teatterit ry:n puolesta,

Kaisa Paavolainen, toimitusjohtaja
kaisa.paavolainen@suomenteatterit.fi
p. 040-5180698

Suomen Teatterit ry (STEFI) on suomalaisen esittävän taiteen ammattiorganisaatioiden edunvalvonta- ja työnantajajärjestö, joka työskentelee jäsentensä toimintaedellytysten turvaamiseksi ja hyvän teatterin, tanssin ja sirkuksen tekemisen mahdollistamiseksi Suomessa.